

NOTAT

**Miljø- og
Fødevarerministeriet**
Miljøstyrelsen

Cirkulær Økonomi & Affald
Ref. MIKCL/SUBJO
Den 10. september 2020

Redegørelse om spildevand ved RGS Nordic

Baggrund

1. Grænseoverskridende transport af spildevand

Miljøstyrelsen er kompetent myndighed vedrørende grænseoverskridende transport af affald. Ved anmeldeligt affald, som spildevandet fra Norge er, skal Miljøstyrelsen behandle og godkende anmeldelsen af eksporten til Danmark, før transporten kan igangsættes. Importen til Danmark behandles i henhold til EU's transportforordning¹, samt import-/eksportbekendtgørelsen². Der sondres mellem, om affaldet skal nyttiggøres eller bortskaffes. Som udgangspunkt kan der ikke transporteres affald til bortskaffelse, som eksempelvis deponering. Import til bortskaffelse i Danmark kan dog tillades, hvis der, blandt andet, ikke er behandlingskapacitet i afsenderlandet.

Equinor har to aktive eksporttilladelser af spildevand til RGS Nordic. Den ene tilladelse tillader op til 80.000 tons til nyttiggørelse og gælder frem til 31. august 2022 og den anden tillader op til 150.000 tons til bortskaffelse og gælder frem til 28. november 2020. I Weekendavisens kontakt med Miljøstyrelsen om tilladelserne var fokus på den tilladelse, der vedrører spildevandet til bortskaffelse, da det som udgangspunkt ikke er tilladt. Nedenfor nævnes hovedpunkterne i forløbet af sagsbehandlingen af den tilladelse.

Equinor anmelder eksporten af spildevand til RGS Nordic til de norske myndigheder (Miljødirektoratet). Når Miljødirektoratet vurderer, at anmeldelsen er fuldt oplyst og i overensstemmelse med transportforordningen og eventuelle nationale regler for eksport, sender de anmeldelsen videre til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen modtager anmeldelsen den 30. september 2019. Sammen med anmeldelsen er der en mail fra de norske myndigheder, der bekræfter, at der kun er få anlæg i Norge, som kan behandle affaldet, og da der sjældent er ledig kapacitet, beder de Danmark om at acceptere eksporten til bortskaffelse i Danmark. Miljøstyrelsen accepterer det norske Miljødirektorats forklaring om behovet for eksport af spildevandet.

Miljøstyrelsen vurderer, at sagen ikke er fuldt oplyst, og derfor bedes Equinor den 30. oktober 2019 om yderligere oplysninger. Miljøstyrelsen beder om ekstra informationer om den kemiske sammensætning af spildevandet - herunder information om PFOS (perfluorerede stoffer). Der er også spurgt ind til eventuelle variationer i spildevandets sammensætning, samt hvilke test/evalueringer, der er lavet for at sikre, at de organiske stoffer i denne fraktion kan behandles i anlægget.

Den 11. november modtager Miljøstyrelsen de manglende oplysninger fra Equinor. Miljøstyrelsen vurderer det fremsendte materiale og vurderer her, at sagen er fuldt oplyst.

¹ Forordning nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald.

² Bekendtgørelse nr. 1229 af 21. november 2019 om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr.

Når Miljøstyrelsen vurderer, at en anmeldelse er fuldt oplyst, tages der kontakt til myndigheden for modtagervirksomhedens miljøgodkendelse. Dette for at få en udtalelse om, hvorvidt virksomheden må modtage og kan behandle den konkrete affaldstype. Miljøstyrelsen anmoder den 18. november 2019 Slagelse Kommune om at oplyse, hvorvidt RGS Nordic er godkendt til at modtage og behandle det affald, som anmeldelsen omhandler.

Den 22. november 2019 modtager Miljøstyrelsen svar fra Slagelse Kommune. Slagelse Kommune vurderer, at behandlingen af spildevandet kan rummes inden for rammerne af RGS Nordics miljøgodkendelse. Slagelse Kommune informerer også, at de har aftalt med RGS Nordic, at der i forbindelse med behandlingen af affaldet på anlægget vil blive udtaget og analyseret en prøve af det rensede spildevand for relevante parametre jf. laboratorierapporten fra Equinor i anmeldelsen. Slagelse Kommune skriver, at det forventes, at analysen vil dokumentere, at de analyserede parametre reduceres til et minimum ved den biologiske renseproces og den efterfølgende polering af spildevandet i kulfilter.

Miljøstyrelsen godkender herefter importen og sender godkendelsen til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet godkender herefter endeligt d. 5. december 2019 og der kan importeres inden for rammerne i godkendelsen.

Ud over kravet i de danske regler om, at der skal mangle kapacitet i afsenderlandet, er det også en forudsætning, at oprettelsen af nye, specialiserede bortskaffelsesanlæg inden for afsenderlandet vil være uøkonomisk grundet den relativ begrænsede mængde affald. I Miljøstyrelsens sagsbehandling af konkrete sager som den aktuelle sag, spørger Miljøstyrelsen afsendelsesmyndigheden ind til behandlingsmuligheder i afsenderlandet. Tilladelsen af eksport til bortskaffelse til RGS Nordic udløber den 28. november 2020.

Det bør nævnes, at Danmark også eksporterer farligt affald til andre lande. Eksempelvis har vi igennem mange år sendt restfraktioner fra bl.a. affaldsforbrænding til bortskaffelse (deponi) hos NOAH på Langøya i Norge, da fraktionerne ikke er mulige at deponere i Danmark. I forbindelse med at det nuværende deponi på Langøya er ved at være fyldt op og igangværende undersøgelser af etablering af et nyt, har Miljødirektoratet spurgt Miljøstyrelsen ind til, om det er et problem, hvis der fremadrettet ikke kan afsættes restfraktioner til deponi i Norge. Alternativet til deponi af fraktionerne i Norge er umiddelbart i Tyskland, hvor en andel i forvejen deponeres. Her bør det også løbende vurderes, om der kommer ny viden/teknologi, så de fraktioner der sendes til Norge helt eller delvist fremadrettet vil kunne behandles i Danmark.

I artiklen fremgår det, at importen af spildevandet til Danmark har foregået i en årrække. Departementet og Miljøstyrelsen har tidligere modtaget henvendelse om denne type import af spildevand. I 2015 henvendte Fiskeriforeningen sig til Miljøminister Kirsten Brosbøl (S), hvor de anmodede ministeren om at stoppe importen. I den forbindelse blev Miljøstyrelsen bedt om at følge op over for Slagelse Kommune. Miljøstyrelsen indhentede en redegørelse fra Slagelse Kommune, som er tilsynskommune og kompetent myndighed i forhold til fastsættelse og overholdelse af vilkår i miljøgodkendelse, udledningstilladelser mv. for RGS Nordic (i 2015 under navnet Vandrens). Miljøstyrelsen lagde kommunens vurdering til grund og måtte konkludere, at den påståede forringelse af miljøtilstanden i Agersø Sund og de omkringliggende farvande ikke kunne henledes til det spildevand, der blev behandlet på RGS Nordic. Derfor fandt Miljøstyrelsen heller ikke grundlag for at stoppe importen af spildevandet fra den norske olieindustri.

2. Miljøgodkendelse og miljøtilsyn

a. Myndighedskompetence

I sager om miljøgodkendelse er det enten kommunen, eller staten (Miljøstyrelsen), der er godkendelses- og tilsynsmyndighed. Myndighedskompetencen fremgår af godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 og bilag 2.

Slagelse Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for RGS Nordic A/S Industrispildevand på Askelunden 24 i Skælskør.

b. Miljøgodkendelse

Nedenfor gennemgås rammer og baggrund for miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, hvem der er myndighed og miljøgodkendelsen til RGS Nordic A/S Industrispildevand. Desuden beskrives miljøtilsynsmodellen efter hvilken myndigheden er forpligtet at tilrettelægge deres tilsyn efter.

Rammerne for industrivirksomheder som forurener betydeligt er miljøbeskyttelseslovens kap. 5 og godkendelsesbekendtgørelsen³. Siden 1974 har virksomheder optaget på en liste over godkendelsespligtige aktiviteter (de såkaldte listevirksomheder) skulle have en miljøgodkendelse. De godkendelsespligtige listevirksomheder fremgår af godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 og bilag 2.

Listevirksomhed, godkendelsespligt

Bilag 1 indeholder virksomheder med et mere betydeligt forurenings-potentiale, som skal leve op til EU's direktiv vedrørende Industrielle Emissioner (IE-direktivet). I godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2 findes listen over virksomheder, der kræver miljøgodkendelse efter nationale regler.

Listevirksomhed må ikke anlægges, påbegyndes, ændres eller udvides, før der er meddelt miljøgodkendelse heraf, jf. mbl § 33, stk. 1. En miljøgodkendelse er en konkret afgørelse meddelt til en bestemt aktivitet på en bestemt lokalitet baseret på en vurdering af virksomhedens aktivitet på den pågældende lokalitet i forhold til omgivelserne og disses sårbarhed. Godkendelsesmyndigheden må ikke meddele miljøgodkendelse medmindre den vurderer, at virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), og at virksomheden i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 18. Miljøgodkendelsen indeholder en vurdering af det ansøgte projekt, vilkår for virksomhedens etablering og drift samt en begrundelse for afgørelsen.

Som hovedregel reguleres udledning af spildevand direkte til vandløb, søer eller havet som en integreret del af miljøgodkendelsen efter mbl § 33, jf. § 28 i mbl. Det gælder dog ikke, hvis spildevandsanlægget på virksomheden har en kapacitet på mindre end 30 personækvivalenter. Her meddeler kommunen spildevandstilladelsen, jf. § 28 i miljøbeskyttelsesloven. Indeholder spildevandet imidlertid andre stoffer (f.eks. miljøfremmede stoffer), end hvad der normalt forekommer i husspildevand, eller har en væsentlig anden sammensætning og således ikke kan sammenlignes med husspildevand gælder hovedregel om at spildevand reguleres i miljøgodkendelsen. Forudsætning for at kunne meddele tilladelse til en udledning med indhold af miljøfremmede stoffer er, at der fastsættes vilkår, som sikrer, at vandkvalitetskrav i vandområdet, kan opfyldes, jf. bekendtgørelse om krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet⁴.

Miljøgodkendelsen til RGS Nordic A/S Industrispildevand

RGS Nordic A/S Industrispildevand på Askelunden 24 i Skælskør er miljøgodkendt første gang den 26. november 1991. Miljøgodkendelse med senere ændringer er revurderet af Slagelse Kommune den 26.

³ Bekendtgørelse nr. 1534 af 09/12/2019 om godkendelse af listevirksomhed

⁴ Bekendtgørelse nr. 1433 af 21/11/2017 om krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller have

november 2008. Den 30. april 2018 har Slagelse Kommune truffet afgørelse om ændring af listepunkt, som følge af ændrede listebetegnelser i godkendelsesbekendtgørelsen. Virksomheden er i dag godkendt med listepunkterne 5.1 og 5.3 b) om affaldsbehandling på bilag 1 til godkendelsesbekendtgørelsen⁵;

”5.1. Bortskaffelse eller nyttiggørelse af farligt affald, hvor kapaciteten er større end 10 tons/dag, og hvorunder der foregår en eller flere af følgende aktiviteter:

a) Biologisk behandling.

b) Fysisk-kemisk behandling.

j) Genraffinering eller andre former for genbrug af olie.

og 5.3 b) Nyttiggørelse eller en blanding af nyttiggørelse og bortskaffelse af ikke-farligt affald, hvor kapaciteten er større end 75 tons/dag, og hvorunder en eller flere af følgende aktiviteter finder sted, dog undtaget aktiviteter omfattet af direktiv 91/271/EØF om rensning af byspildevand:

i) Biologisk behandling.

ii) Fysisk-kemisk behandling.”

Virksomheden er omfattet af kommissionens BAT-konklusioner for affaldsbehandling (Waste Treatment) offentliggjort den 17. august 2018. Heraf følger, at Slagelse Kommune skal tage miljøgodkendelsen op til revurdering og virksomheden efterleve BAT-konklusionerne senest den 17. august 2022.

b. Miljøtilsyn

Tilsynsmyndighederne udfører miljøtilsyn på virksomheder og husdyrbrug efter reglerne i bekendtgørelse om miljøtilsyn, bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 (miljøtilsynsbekendtgørelsen). I bekendtgørelsen er der bl.a. fastsat regler for, hvilke virksomheder og husdyrbrug der skal have regelmæssig tilsyn og hvor ofte, samt om det enkelte tilsyn skal fokusere på alle miljøforhold, eller om der kun skal fokuseres på de miljøforhold, som har givet anledning til tilsynet.

Virksomheder og husdyrbrug, der er omfattet af kravet om regelmæssige tilsyn, er delt op i 2 kategorier, hhv. de potentielt mest miljøbelastende og de mindre potentielt miljøbelastende virksomheder og husdyrbrug. Alle virksomheder og husdyrbrug skal risikovurderes ud fra både sandsynligheds- og konsekvensparametre. Kategori og risikoscore er afgørende for, hvor ofte myndigheden skal føre planlagte tilsyn med en virksomhed.

Miljøtilsyn, RGS Nordic A/S Industrispildevand

Iht. reglerne i tilsynsbekendtgørelsen og Slagelse Kommunes afgørelse om listepunkt nævnt ovenfor, skal Slagelse Kommune føre et basis tilsyn med RG Nordic A/S Industrispildevand én gang i løbet af en 3-årig periode (tilsyn, hvor alle miljøforhold gennemgås). I basistilsynet skal der minimum indgå et fysisk besøg. Afhængigt af Slagelse Kommunes risikovurdering af virksomheden, kan der være krav om, at kommunen ud over basistilsyn føre prioriterede tilsyn i de år, hvor der ikke føres basis tilsyn.

Ud over planlagte tilsyn (basis og prioriterede tilsyn) er tilsynsmyndigheden forpligtet til at udføre et aktivt tilsyn efter gældende regler, herunder at føre tilsyn i tilfælde af uheld og klager mv.

Et fysiske miljøtilsyn vil som udgangspunkt blive varslet minimum 14 dage før, det gennemføres. Der kan også udføres uvarslede tilsyn, bl.a. hvis det skønnes, at øjemedet med tilsynets gennemførelse vil forspildes, hvis forudgående underretning gives (f.eks. i forbindelse med klager).

Kontrol af egenkontrol

⁵ Bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomhed

Myndighedens tilsyn kan omfatte tilsyn med indretning og drift af et anlæg samt egenkontrol. Når der er meddelt vilkår om egenkontrol i miljøgodkendelse, tilladelse eller påbud til en virksomhed, fx vilkår for prøveudtagning og analyse af spildevandsprøver, består myndighedens væsentligste opgave i at anvende resultaterne af egenkontrollen i forbindelse med tilsynet med virksomheden. Når tilsynsmyndigheden gennemgår resultater af virksomhedens egenkontrol, skal det kontrolleres, om egenkontrollen og resultaterne er i overensstemmelse med vilkårene i godkendelse, tilladelse eller påbud. Denne kontrol omfatter; vurdering af egenkontrollens udførelse og vurdering af egenkontrollens resultater.

Hvis egenkontrollen ikke er udført som beskrevet i vilkåret eller egenkontrollen viser overskridelse af virksomhedens vilkår, herunder grænseværdier for udledning af miljøfremmede stoffer, skal retningslinjerne i Håndhævelsesvejledningen følges. Desuden bør det også give anledning til at vurdere, om vilkåret er tilstrækkeligt præcist formuleret, og dermed om det evt. skal tilpasses.

Ved overskridelser kan tilsynsmyndigheden - i forlængelse af virksomhedens redegørelse for den konstaterede overskridelse - stille krav om, at virksomheden igangsætter korrigerende og forebyggende handlinger. Desuden kan det være relevant at stille krav om, at virksomheden gennemfører endnu en egenkontrol for at vurdere effekten af de gennemførte forebyggende handlinger. Dette er især relevant, når overskridelserne kan medføre en stor risiko for skade på miljøet.

3. Den økologiske tilstand i de marine vande omkring udledningen fra RGS Nordic ved Stignæs

Miljøstyrelsen er blevet bedt om, ud fra de nærmeste overvågningsstationer i Storebælt, kort at redegøre for tilstanden, herunder om det er muligt at vurdere en påvirkning fra udledningen.

Marine overvågningsstationer i NOVANA-programmet er udlagt med henblik på at kunne vurdere tilstanden for de aktuelle vandområder som helhed, og er således placeret med henblik på at give et repræsentativt billede af den generelle tilstand og udvikling i et vandområde. Det er således ikke hensigten, og som udgangspunkt derfor heller ikke muligt, at vurdere påvirkningen af et vandområde fra en lokal punktkilde.

Virksomheden RGS-Nordic udleder til vandområde 206, Smålandsfarvandet, åbne del. I området, i en afstand af ca. 10 km fra udledningspunktet, udfører MST overvågning af vandkemi og ålegræs med henblik på at kunne vurdere tilstanden for kvalitetselementerne klorofyl og ålegræs. Der overvåges ikke makroalger og marin blødbundsfauna i nærområdet omkring Agersø Sund og udledningen fra RGS-Nordic. Der overvåges i vandområdet endvidere for forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. Vandområdet er på baggrund heraf i vandområdeplaner 2015-2021 klassificeret som værende i ikke-god kemisk tilstand på grund af forekomst af de prioriterede stoffer BDE, kviksølv og PFOS i fisk i koncentrationer, der overskrider miljøkvalitetskravene for stofferne. Forud for VP2 foreligger der ikke sammenlignelige tilstandsvurderinger for miljøfarlige forurenende stoffer, der gør det muligt at vurdere udviklingen siden 1996.

Udledningen fra virksomheden sker til et vandområde, hvor der er stor vandudveksling med bl.a. Storebælt, der påvirkes af såvel danske som udenlandske forureningskilder. På grund af overvågningsstationernes placering i forhold til udledningen fra virksomheden samt den store vandudveksling i området, er det Miljøstyrelsens vurdering, at det på baggrund af NOVANA-overvågningen ikke er muligt at vurdere eventuelle effekter af udledningen fra RGS-Nordic.

